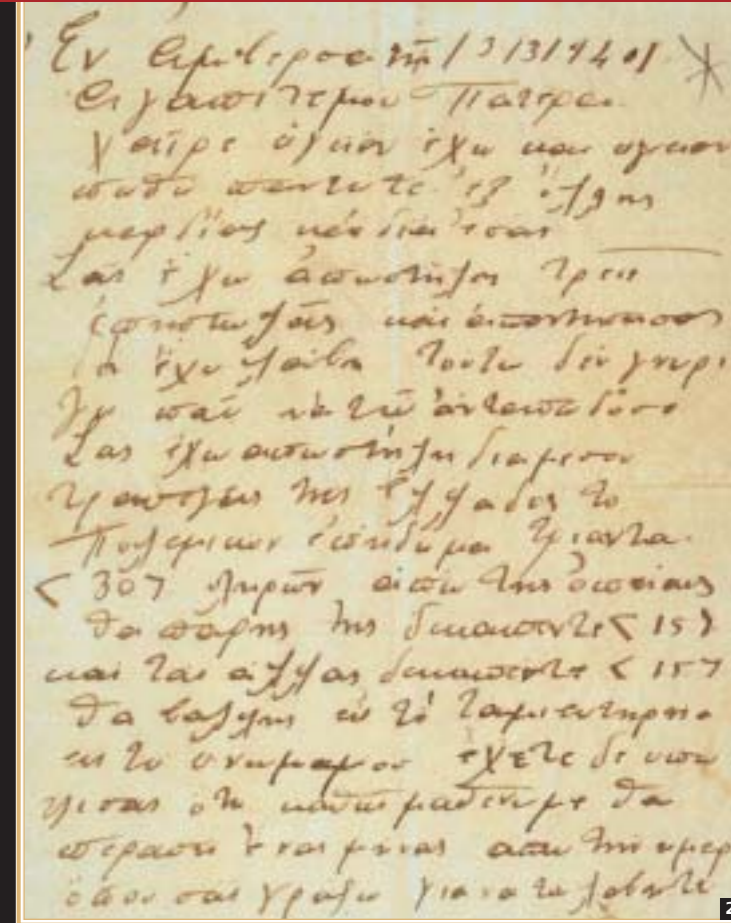
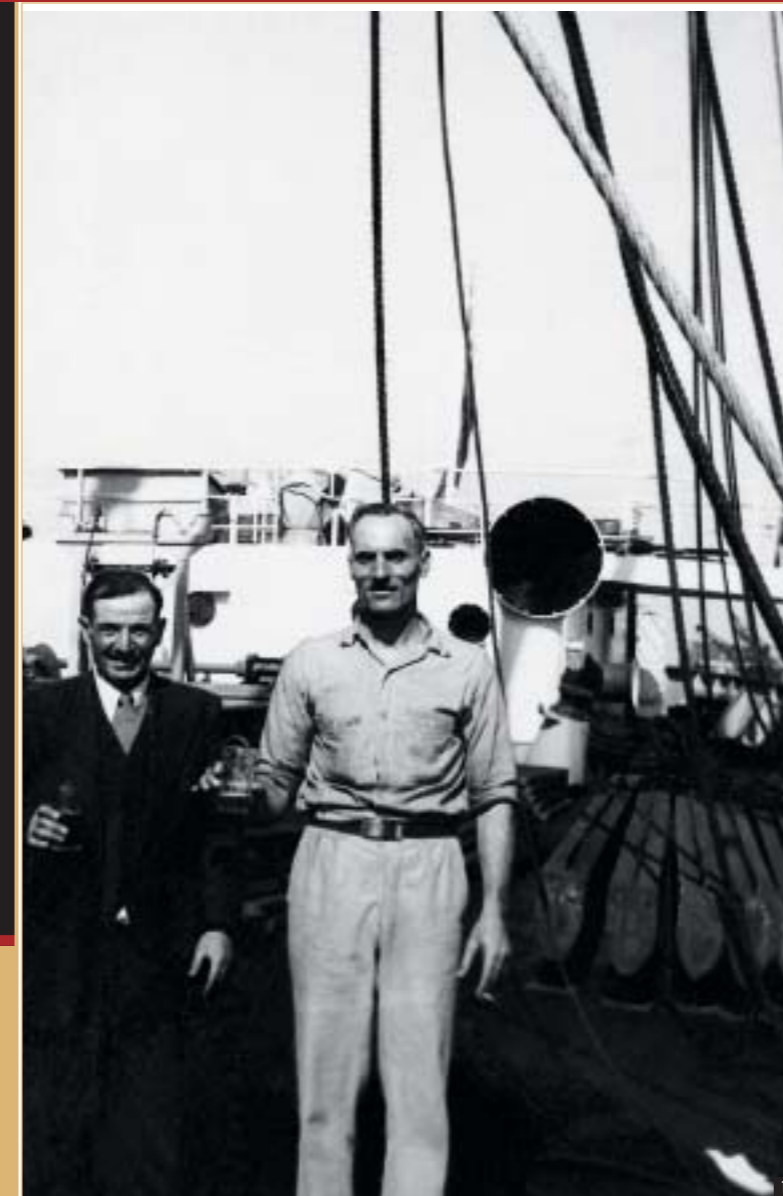

Μνήμες

από τον

Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Παράθυρο στην ιστορική μνήμη ανοίγει η παρούσα έρευνα. Αντικειμενικός σκοπός, να ζωντανέψει μέρος από το ναυτεργατικό ολοκαύτωμα κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ειδικά σήμερα, που η εξεσπερίας υπερδύναμη ισοπεδώνει λαούς, καταργεί εθνικές ταυτότητες, διαστρεβλώνει και διαγράφει την ίδια την ιστορία, επιβάλλεται η αναδρομή στο παρελθόν που διδάσκει. **Του Νίκου Πηγαδά**

1. Ο Γιάννης Βεντούρης (δεξιά) στο κατόστρωμα ενός πλοίου.
2. Η πρώτη σελίδα της επιστολής.
3. Φωτογραφία του χάλκινου σταυρού και αντίγραφο του τιμητικού διπλώματος που απένειμε το ΥΕΝ στον Δημ. Παναγάκη

Στον τελευταίο μεγάλο πόλεμο, οι Έλληνες ναυτικοί πλήρωσαν αναλογικά το ακριβότερο τμήμα από όλους τους συμμάχους. Πάνω από 2.500 οι ανθρώπινες απώλειες, μέγεθος που ισοδυναμεί με το 16% του τότε συνόλου του ελληνικού ναυτεργατικού δυναμικού. Το δεύτερο κατά σειρά υψηλό ποσοστό θυμάτων (15%) το είχε το βρετανικό Εμπορικό Ναυτικό. Σήμερα, λοιπόν, επιχειρούμε να τιμήσουμε

δημόσια, δημοσιεύοντας τα ονόματά τους, δίκην ελεγείας, περίπου 140 Έλληνες ναυτεργάτες που θυσιάστηκαν στον πόλεμο φυλάσσοντας ωκεάνιες... Θερμοπίλυτες. Οι συγκεκριμένοι, εκτός ελαχίστων, τιμήθηκαν μεταθανάτια από το κράτος με το χάλκινο μετάλλιο ναυτικού αγώνα. Στα βασιλικά ή προεδρικά διατάγματα η απονομή των μεταλλίων για τους νεκρούς αιτιολογείται ως εξής: «... πεσόντες υπέρ πατρίδος λόγω καταστροφής εξ εχθρικής ενεργείας των πλοίων των επέβαινον». Με το ίδιο μέταλλο τιμή-

θηκαν και επιζήσαντες του πολέμου ναυτικοί, με την προϋπόθεση να: «... έχουν υπερεξάμηνον εξαίρετον και ευδόκιμον υπηρεσίαν κατά την διάρκειαν του Β' παγκοσμίου πολέμου σε ελληνικά εμπορικά πλοία». Εκτός από τους απολεσθέντες, στην έρευνα αναφέρονται και ορισμένοι διασωθέντες, για τους οποίους εντοπίσαμε ενδιαφέροντα στοιχεία. Άλλωστε, ο σεβασμός, η τιμή και η θύμηση ανήκουν δικαιοματικά σε όλους. Ο γράφων πιστεύει και καταγγέλλει ότι η συγκεκριμένη τιμή που η πολιτεία απέδωσε στους

ναυτικούς ήταν αστεία μπροστά στο ασύλληπτο μέγεθος της θυσίας τους. Αλλά κι αυτήν ακόμη την τυπική διάκριση παρέλειψε ή σκόπημα απέφυγε να την απονεμίσει σε όλους. Από τα αρχεία του ΥΕΝ προκύπτει ότι οι απολεσθέντες που τιμήθηκαν ήταν μόλις 1.170. Προφανώς, ακόμη και οι ηρωικοί νεκροί χρειάζονταν πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων για να τιμηθούν... Βασικές πηγές της έρευνας είναι το ΥΕΝ, καθώς και ο Διεθνής (Δ.Ε.Σ.) και Ελληνικός (Ε.Ε.Σ.) Ερυθρός Σταυρός. Επίσης, το βιβλίο του Χρ. Ντούνη

«*Εν καιρώ πολέμου ...*», (εκδόσεις Τζέι και Τζέι Ελλάς, Πειραιάς 2003). Στην έρευνα δεσπόζουν οι μαρτυρίες παιδιών ή άλλων συγγενών των ναυτικών μας, που δίνουν με συγκλονιστικό τρόπο την ανθρώπινη διάσταση του δράματος. Ακολουθεί το κυρίως κείμενο, ανά πλοίο, με αλφαβητική σειρά:

ΑΔΑΜΑΣ
Βυθίστηκε στο βόρειο Ατλαντικό από πολεμική ενέργεια, στις 22-11-1941. Χάθηκαν 31 ναυτεργάτες (οι 17 Έλληνες). Ουδείς τιμήθηκε. Ένας από τους νεκρούς ήταν ο 47χρονος

πολιτεία χορήγησε «πολεμική σύνταξη» στις δύο άγαμες αδελφές «του κατά την 8ην Φεβρουαρίου 1943, κατά την βύθι των συγγενών των ναυτικών μας, που δίνουν με συγκλονιστικό τρόπο την ανθρώπινη διάσταση του δράματος. Ακολουθεί το κυρίως κείμενο, ανά πλοίο, με αλφαβητική σειρά:

ΑΛΙΑΚΜΩΝ
Βυθίστηκε αύτανδρο στον Ατλαντικό από πολεμική ενέργεια, στις 22-11-1941. Χάθηκαν 31 ναυτεργάτες (οι 17 Έλληνες). Ουδείς τιμήθηκε. Ένας από τους νεκρούς ήταν ο 47χρονος

Α' μηχανικός Θανάσης Βιλιώτης, από τη Σαλαμίνα. Ο ανιψιός του, Σωτήρης Διπλάρος, συνταξιούχος καπετάνιος, μας είπε: «Ο Βιλιώτης, αδελφός της μητέρας μου, σπούδασε μηχανικός στον "Αρχιμήδη". Ήταν άριστος στη δουλειά του. Μετά τον πόλεμο μάθαμε για την εξαφάνιση του ΑΛΙΑΚΜΩΝ. Ο θείος μου δεν τιμήθηκε με το χάλκινο σταυρό».

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ
Βυθίστηκε στο βόρειο Ατλαντικό, ενώ είχε μείνει εκτός νηοπομπής, από ιταλικό υποβρύχιο, στις 18-12-1940. Χάθηκαν 3

Έλληνες και 8 αλλοδαποί. Τα ονόματα των Ελλήνων: Παντελίδης Δημ. Γιάννης, πλοίαρχος. Πέτικας Θ. Μιχάλης, Β' μηχανικός. Βατίστας Αναστ. Γιάννης, θαλαμηπόλος. Οι 3 ηρωικοί νεκροί τιμήθηκαν με το χάλκινο (Β.Δ. από 16-1-48, ΦΕΚ 20/1948, τεύχος Γ'). Ο Παντελίδης πνίγηκε μπροστά στα μάτια του 25χρονου γιου του, Ηλία Παντελίδη, υποπλοίαρχου στο ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Πατέρας και γιος βρίσκονταν στην ίδια σωσίβια λέμβο, που ανατράπηκε λόγω θαλασσοταραχής. Συγκλονιστική ανθρώπινη σκηνή! ▶